

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.
ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
«ΜΕΙΩΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Την 1^η Νοεμβρίου 2018, εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση Σχέδιο Νόμου από την Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, κυρία Έφη Αχτσιόγλου, με θέμα: **«Μείωση Ασφαλιστικών Εισφορών και άλλες διατάξεις»**.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε., αποφάσισε να γνωμοδοτήσει επί του Σχεδίου Νόμου και σύστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Γεώργιο Καρανίκα, Φώτη Κολεβέντη, Γιώργο Τσατήρη, Ιωάννη Πούπκο, κα Έφη Μπέκου και κα Σοφία Κάτσινα**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Γ. Καρανίκας, Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.** Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν ως εμπειρογνώμονες οι εξής: **κυρία Όλγα Αγγελοπούλου, κυρία Μαρία Ντότσικα και ο κ. Χρήστος Ιωάννου**. Από πλευράς Ο.Κ.Ε. μετείχε η επιστημονική της συνεργάτης **Δρ Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, η οποία είχε την επιστημονική ευθύνη και τον επιστημονικό συντονισμό της Ο.Κ.Ε.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2019, διατύπωσε την υπ' αριθμ. 324 Γνώμη της.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Σχ/Ν με «**Μείωση ασφαλιστικών εισφορών και άλλες διατάξεις**» περιλαμβάνει 37 άρθρα τα οποία κατανέμονται σε δύο Μέρη.

Το **Α' Μέρος** με τίτλο «**Ασφαλιστικές και Συνταξιοδοτικές Ρυθμίσεις**» περιλαμβάνει το **Κεφάλαιο Α'** με τίτλο «**Μείωση Ασφαλιστικών εισφορών ελεύθερων επαγγελματιών, αυτοαπασχολούμενων και αγροτών**» (άρθρα 1 έως και άρθρο 7) και το **Κεφάλαιο Β'** με τίτλο «**Λοιπές ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές διατάξεις**» (άρθρο 8 έως άρθρο 22).

Το **Β' Μέρος** με τίτλο «**Ρύθμιση Θεμάτων Εργαζομένων, Ανέργων, ΣΕΠΕ και ΟΑΕΔ και Λοιπές Διατάξεις**» περιλαμβάνει το **Κεφάλαιο Α'** με τίτλο «**Ρύθμιση θεμάτων εργαζομένων ανέργων, ΣΕΠΕ και ΟΑΕΔ**» (άρθρο 23 έως και άρθρο 29) και το **Κεφάλαιο Β'** με τίτλο «**Λοιπές διατάξεις**» (άρθρο 30 έως και άρθρο 37).

Συγκεκριμένα στο Α' Μέρος ρυθμίζονται θέματα κοινωνικής ασφάλισης και στο Β' Μέρος ρυθμίζονται λειτουργικά θέματα του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και κάποια θέματα που σχετίζονται με την προστασία του δικαιώματος εργασίας και λοιπά ζητήματα κοινωνικών παροχών

Αναλυτικότερα στο Μέρος Α' Κεφάλαιο Α' **Μείωση ασφαλιστικών εισφορών ελεύθερων επαγγελματιών, αυτοαπασχολούμενων και αγροτών**:

Το άρθρο 1 «**Αντικατάσταση του άρθρου 39 του ν. 4387/2016**» καθορίζει τα ποσοστά της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τον κλάδο κύριας σύνταξης.

Το άρθρο 2 «**Προσθήκη άρθρου 39Α στον ν. 4387/2016**» συγκεντρώνει όλες τις ειδικότερες διατάξεις που αφορούν τα ποσοστά μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς που καταβάλλουν οι ασφαλισμένοι που προέρχονται από το τ.ΕΤΑΑ και οι αυτοαπασχολούμενοι απόφοιτοι σχολών ανώτατης εκπαίδευσης που είναι εγγεγραμμένοι σε επιστημονικούς συλλόγους ή επιμελητήρια που έχουν τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου κατά την πρώτη 5ετία από την υπαγωγή τους στην ασφάλιση.

Με το άρθρο 3 «**Αντικατάσταση του άρθρου 40 του ν. 4387/2016**» επαναπροσδιορίζεται το ύψος της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τους ασφαλισμένους που ασφαλιζονταν ως αυτοαπασχολούμενοι στην ασφάλιση του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του τ. ΟΓΑ από 1.1.2019 και εντεύθεν.

Με το άρθρο 4 «**Τροποποίηση του άρθρου 97 του ν. 4387/2016**» τροποποιείται το άρθρο 97 του ν. 4387/2016 και συγκεκριμένα τροποποιείται η βάση υπολογισμού της

εισφοράς υπέρ επικουρικής ασφάλισης. Όλοι οι αυτοαπασχολούμενοι και ελεύθεροι επαγγελματίες θα καταβάλουν τα αναφερόμενα ποσοστά ανά περίοδο αναφοράς επί του κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, ανεξαρτήτως δηλαδή εισοδήματος. Προβλέπεται, επιπλέον, η δυνατότητα για όποιον από τους ασφαλισμένους το επιθυμεί να υποβάλει αίτηση στο ΕΤΕΑΕΠ οποτεδήποτε και να επιλέξει τα παραπάνω ποσοστά να υπολογίζονται επί ανώτερης βάσης υπολογισμού από εκείνη που προκύπτει βάσει του εκάστοτε ισχύοντος κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, προσβλέποντας σε μεγαλύτερη παροχή επικουρικής σύνταξης.

Με το άρθρο 5 «**Τροποποίηση του άρθρου 35 του ν. 4387/2016**» τροποποιείται το άρθρο 35 του ν. 4387/2016 και συγκεκριμένα προβλέπεται ότι για τους αυτοτελώς απασχολούμενους το ποσό της μηνιαίας εισφοράς στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του ΕΤΕΑΕΠ θα υπολογίζεται αναδρομικά από την 1.1.2017 στην ελάχιστη βάση υπολογισμού, δηλαδή επί του κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, όπως εκάστοτε ισχύει.

Προβλέπεται, επιπλέον, η δυνατότητα για όποιον από τους ασφαλισμένους το επιθυμεί να υποβάλει αίτηση στο ΕΤΕΑΕΠ οποτεδήποτε και να επιλέξει τα παραπάνω ποσοστά να υπολογίζονται επί ανώτερης βάσης υπολογισμού από εκείνη που προκύπτει βάσει του εκάστοτε ισχύοντος κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, προσβλέποντας σε μεγαλύτερη εφάπαξ παροχή.

Με το άρθρο 6 «**Τροποποίηση του άρθρου 98 του ν. 4387/2016**» τροποποιείται το άρθρο 98 του ν. 4387/2016 και συγκεκριμένα οι αναφερόμενες στο άρθρο 98 προσαρμογές δεν ισχύουν για τις εισφορές υπέρ επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ παροχής.

Με το άρθρο 7 «**Τροποποίηση του άρθρου 28 του ν. 4387/2016**» τροποποιείται το άρθρο 28 του ν. 4387/2016 και συγκεκριμένα προσαρμόζεται ο ορισμός των συντάξιμων αποδοχών στην νέα μεταρρύθμιση σχετικά με τις εισφορές αυτοαπασχολούμενων, ελευθέρων επαγγελματιών και ασφαλισμένων του άρθρου 40. Αντίστοιχα ρυθμίζονται και οι συντάξιμες αποδοχές που προκύπτουν έπειτα από εξαγορά πλασματικού χρόνου.

Στο Κεφάλαιο Β' «**Λοιπές ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές διατάξεις**»

Με το άρθρο 8 «**Έναρξη και λήξη συνταξιοδοτικού δικαιώματος στο ΕΤΕΑΕΠ**» ενοποιείται και απλοποιείται η αντιμετώπιση των περιπτώσεων έναρξης και λήξης του δικαιώματος σύνταξης από το ΕΤΕΑΕΠ, κατ' αναλογία της διάταξης του ΕΦΚΑ.

Το άρθρο 9 «**Τεχνικό ζήτημα για την απονομή επικουρικών συντάξεων και εφάπαξ παροχών στο ΕΤΕΑΕΠ**» προβλέπει ότι σε περίπτωση υποβολής δήλωσης των

ασφαλισμένων του ΕΤΕΑΕΠ που υπάγονταν στην ασφάλιση του τ. ΕΤΑΑ, περί εξόφλησης των εισφορών των συνεισπραττόμενων κλάδων επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχών, για το χρονικό διάστημα μέχρι 31.12.2016 για το οποίο έχουν εξοφληθεί οι εισφορές για τον κλάδο κύριας ασφάλισης και έχει διενεργηθεί έλεγχος του χρόνου ασφάλισης, η επικουρική σύνταξη και εφάπαξ παροχή απονέμεται, επικουρικά ως προς τα στοιχεία του ταμείου, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του προτεινόμενου άρθρου.

Με το άρθρο 10 «**Αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές από το τ. ΤΑΔΚΥ και το τ. ΤΠΔΚΥ**» προβλέπεται κατά τις γενικές αρχές του δικαίου, ιδίως της χρηστής διοίκησης, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του πολίτη στη Διοίκηση καθώς και της αρχής της επιείκειας προς τον διοικούμενο, η μη αναζήτηση από το τ. ΤΑΔΚΥ και τ. ΤΠΔΚΥ, ήδη ΕΤΕΑΕΠ, ως αχρεωστήτως καταβληθέντων των επικουρικών συντάξεων και εφάπαξ παροχών, οι οποίες καταβλήθηκαν στους ασφαλισμένους του τ. ΤΑΔΚΥ και τ. ΤΠΔΚΥ χωρίς υπαιτιότητά τους.

Με το άρθρο 11 «**Αναγνώριση πλασματικών χρόνων πριν την 1.1.2017 και αύξηση των συνταξίμων αποδοχών**» δίνεται η δυνατότητα στους ασφαλισμένους να υπαχθούν στο ευνοϊκότερο καθεστώς του ν. 4387/2016, καταβάλλοντας τη διαφορά.

Το άρθρο 12 «**Εκκαθάριση και πληρωμή ληξιπροθέσμων υποχρεώσεων του κλάδου υγείας των ΦΚΑ που εντάχθηκαν στον ΕΟΠΥΥ**» ορίζει τη διαδικασία εκκαθάρισης και πληρωμής από τον ΕΦΚΑ των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του κλάδου υγείας των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης που εντάχθηκαν στον ΕΟΠΥΥ -ήτοι εκείνων που αφορούν τα έτη από το 2006 και εντεύθεν για τις οποίες έχουν εκδοθεί τα προβλεπόμενα κατά περίπτωση παραστατικά- προς τα φαρμακεία, λοιπούς συμβεβλημένους ιδιώτες παρόχους υπηρεσιών υγείας, φαρμακευτικές εταιρείες, προμηθευτές υγειονομικού και λοιπού υλικού κλπ., καθώς και προς ασφαλισμένους των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.

Επίσης προβλέπονται κάποια ποσοστά εκπτώσεων αναφορικά με τις οφειλές προς ιδιώτες παρόχους υπηρεσιών υγείας, ενώ αναφορικά με τις οφειλές προς ασθενείς ασφαλισμένους ορίζεται ότι θα εξοφληθούν σε ποσοστό 100%.

Επιπρόσθετα αποσαφηνίζονται ζητήματα αρμοδιοτήτων των οργανικών μονάδων της Γενικής Διεύθυνσης Καταβολής Παροχών Υγείας του ΕΦΚΑ καθώς και των τμημάτων Οικονομικού των Περιφερειακών Διευθύνσεων του ΕΦΚΑ στη διενέργεια της διαδικασίας εκκαθάρισης και πληρωμής των ληξιπρόθεσμων δαπανών υγείας του τ. ΕΤΑΑ.

Ορίζεται επίσης η διαδικασία εκκαθάρισης και πληρωμής και των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης εκτός συμβατικής σχέσης και προβλέπεται ότι η εκκαθάριση και πληρωμή των ως άνω ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων θα γίνεται κατά παρέκκλιση των περί παραγραφής διατάξεων.

Τέλος, χορηγείται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών να καθορίζουν με Κοινή Απόφασής τους κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

Με το άρθρο 13 «**Νομική παράσταση ΕΦΚΑ υπέρ ΕΟΠΥΥ**» ορίζεται ότι ο ΕΦΚΑ παρίσταται νόμιμα σε δίκες που αφορούν τους Κλάδους Υγείας που μεταφέρθηκαν στον ΕΟΠΥΥ.

Το άρθρο 14 «**Αποδεικτικό ηλικίας ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ**» καταργεί την παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4169/1961 και προτείνεται η ηλικία των ασφαλισμένων του τ. ΟΓΑ να αποδεικνύεται από το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας, όπως και συνέβαινε και στους λοιπούς στον ΕΦΚΑ εντασσόμενους φορείς.

Με το άρθρο 15 «**Μηχανογραφικό σύστημα ΕΦΚΑ και ΓΓΠΣ του Υπουργείου Οικονομικών**» θεσμοθετείται αναδρομικά και μέχρι την πλήρη ένταξη του πληροφοριακού συστήματος της ΓΓΠΣ στον ΕΦΚΑ ένα μεταβατικό στάδιο συνεργασίας μεταξύ τους.

Το άρθρο 16 «**Τρόπος υπολογισμού σύνταξης των μονοσυνταξιούχων ασφαλισμένων του πρώην ΤΣΑΥ για αιτήσεις προ του ν. 4387/2016**» αναφέρεται στον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης των μονοσυνταξιούχων ασφαλισμένων του πρώην ΤΣΑΥ για αιτήσεις προ του ν. 4387/2016

Το άρθρο 17 «**Αντιμετώπιση αχρεωστήτως καταβληθεισών παροχών**» αφορά στην αντιμετώπιση και επίλυση ερμηνευτικών αλλά και πρακτικών ζητημάτων που έχουν ανακύψει κατά την αναζήτηση από τον ΕΦΚΑ, ως αχρεωστήτως καταβληθεισών, παροχών της παρ. 3 του άρθρου 29 του α.ν. 1846/1951 (Α' 179 και προτείνεται η ενιαία εφαρμογή, σε όλες τις περιπτώσεις, της οικείας διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 103 του ν. 4387/2016 (Α' 85, και η άτοκη επιστροφή τους.

Με το άρθρο 18 «**Παρακράτηση και συμψηφισμός με οφειλές προς ΦΚΑ που έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση**» ορίζεται ότι, στις περιπτώσεις οφειλών που έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση, οι ΦΚΑ παρακρατούν πλέον ποσοστό της απαίτησης του οφειλέτη, το οποίο συμψηφίζουν με τις οφειλές, ενώ διατηρείται η πρόβλεψη ότι τα παρακρατούμενα ποσά συμψηφίζονται με τις τελευταίες δόσεις της ρύθμισης. Τα ποσοστά της παρακράτησης θα οριστούν με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Το άρθρο 19 τροποποιεί την παρ. 2 της υποπαρ. ΙΑ.1 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013

Το άρθρο 20 «**Τροποποίηση του άρθρου 22 του ν. 4529/2018**» τροποποιεί το άρθρο 22 του ν. 4529/2018

Το άρθρο 21 «**Νομοτεχνική βελτίωση για τίτλους κτήσης**» αφορά στην νομοτεχνική βελτίωση για τίτλους χρήσης.

Το άρθρο 22 «**Σύνταξη λόγω θανάτου από φυσικές καταστροφές**» δίνει ολόκληρη η σύνταξη του θανόντα από φυσικές καταστροφές στους δικαιούχους.

Στο Μέρος Β' Κεφάλαιο Α: Ρύθμιση θεμάτων εργαζομένων, ανέργων, ΣΕΠΕ και ΟΑΕΔ

Με το άρθρο 23 «**Παράσταση πολιτικής αγωγής για δεδουλευμένες αποδοχές και αποζημίωση απόλυσης**» καθιερώνεται το δικαίωμα δήλωσης παράστασης πολιτικής αγωγής, ανεξάρτητα από τους όρους του άρθρου 63 του ΚΠΔ, μόνο για την υποστήριξη της κατηγορίας, σε εργαζόμενους στους οποίους οφείλονται δεδουλευμένοι μισθοί καθώς και η προβλεπόμενη αποζημίωση απόλυσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου μόνου του α.ν. 690/1945 και του άρθρου 28 του ν. 3996/2011 (Α' 170).

Το άρθρο 24 «**Αύξηση Τμημάτων Επιθεώρησης του ΣΕΠΕ**» αυξάνει τα Τμήματα Επιθεώρησης του ΣΕΠΕ δημιουργώντας αντίστοιχα Τμήματα στα Γρεβενά και την Ορεστιάδα.

Το άρθρο 25 «**Νομική εκπροσώπηση του Ειδικού Γραμματέα, των Επιθεωρητών και λοιπών υπαλλήλων**» καθορίζει το σύνολο των ζητημάτων σχετικά με τη νομική εκπροσώπηση του Ειδικού Γραμματέα και των Επιθεωρητών του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) από μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ), ύστερα από έγκριση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Με το άρθρο 26 «**Ποινικά αδικήματα σε βάρος του Ειδικού Γραμματέα, των Επιθεωρητών και λοιπών υπαλλήλων**» ορίζεται πλέον ως ιδιαίτερα επιβαρυντική περίπτωση η τέλεση των εγκλημάτων των άρθρων 229, 308 έως 311, 333, 361 και 361Α του Ποινικού Κώδικα σε βάρος του Ειδικού Γραμματέα, των Επιθεωρητών και των λοιπών υπαλλήλων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του ΣΕΠΕ που τους συνδράμουν, κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους ή για λόγους σχετικούς με την εκτέλεσή της.

Με το άρθρο 27 «**Δωρεάν μετακίνηση ανέργων**» παρέχεται στον ΟΑΕΔ η δυνατότητα να μεριμνά και ο ίδιος για την εξασφάλιση της δωρεάν μετακίνησης των ανέργων εγγεγραμμένων στα μητρώα του. Προς τον σκοπό αυτό χορηγείται αφενός η δυνατότητα κάλυψης του κόστους της δωρεάν μετακίνησης των ανέργων, σε περίπτωση έκδοσης κοινών υπουργικών αποφάσεων που επέχουν θέση συμβάσεων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 86 του ν. 4530/2018 (Α' 59), και αφετέρου η δυνατότητα υλοποίησης ειδικών

προγραμμάτων για την εξασφάλιση της δωρεάν μετακίνησης των ανέργων με τα μέσα μαζικής μεταφοράς.

Στο άρθρο 28 «**Συμμετοχή ΣΒΒΕ στο ΔΣ του ΟΑΕΔ και στην Επιτροπή του ΕΛΕΚΠ**» προβλέπεται ότι η μία (1) εκ των δύο (2) θέσεων συμμετοχής εκπροσώπων του ΣΕΒ στο Δ.Σ. του ΟΑΕΔ, θα καλύπτεται εφεξής από έναν εκπρόσωπο του ΣΒΒΕ. Επίσης αυξάνεται ο αριθμός των εκπροσώπων των εργοδοτών στην Επιτροπή για τη λειτουργία του ΕΛΕΚΠ, που προβλέπεται στην παρ. 8 του άρθρου 34 του ν. 4144/2013, από τέσσερις (4) σε πέντε (5), με την προσθήκη και εκπροσώπου του ΣΒΒΕ, με αντίστοιχη αύξηση του αριθμού των εκπροσώπων των εργαζομένων.

Το άρθρο 29 «**Ειδικά προγράμματα απασχόλησης ανέργων**» αναφέρεται σε Ειδικά Προγράμματα απασχόλησης ανέργων.

Στο Κεφάλαιο Β' **Λοιπές διατάξεις**

Το άρθρο 30 «**Αποζημίωση δικαστικών αντιπροσώπων στις εκλογές συνδικαλιστικών οργανώσεων**» ρυθμίζει ζητήματα αποζημίωσης δικαστικών αντιπροσώπων στις εκλογές συνδικαλιστικών οργανώσεων

Με το άρθρο 31 «**Συντήρηση του ΟΠΣ-ΣΕΠΕ**» παρατείνεται αυτοδικαίως η υφιστάμενη σύμβαση συντήρησης του ΟΠΣ-ΣΕΠΕ μέχρι 31.12.2019 ώστε να έχει μετά βεβαιότητας συναφθεί μέχρι τότε η νέα σύμβαση. Συγχρόνως, προβλέπεται ότι η προκήρυξη του σχετικού διαγωνισμού για την ανάθεση θα λάβει χώρα μέχρι 31.12.2018, ενώ με την ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάθεσης και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης η παρατεινόμενη σύμβαση θα λυθεί αυτοδικαίως.

Με το άρθρο 32 «**Εκκαθάριση Δαπανών ΕΦΚΑ**» επέρχεται η διευθέτηση των δαπανών που έχουν πραγματοποιηθεί από τον ΕΦΚΑ και από τους φορείς που έχουν ενταχθεί σε αυτόν.

Το άρθρο 33 «**Ελεγκτές ΠΕΚΑ**» επιχειρεί την αποκατάσταση της θεσμικής εξομείωσης των δύο βασικών ελεγκτικών σωμάτων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, δηλαδή του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και των Περιφερειακών Ελεγκτικών Κέντρων Ασφάλισης (ΠΕΚΑ), που συστάθηκαν με τον ν. 4387/2016.

Με το άρθρο 34 «**Επικουρικό Προσωπικό εποπτευόμενων φορέων**» παρατείνεται η απασχόληση του ήδη υπηρετούντος προσωπικού κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Δ.Σ. στα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας του άρθρου 9 του ν.4109/2013, στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών, στο Εθνικό Ίδρυμα Κωφών και στο Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Ευρυτανίας.

Το άρθρο 35 «**Διοικητικά Συμβούλια Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας**» προβλέπει ότι τα Διοικητικά Συμβούλια των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας αποτελούνται από επτά έως έντεκα μέλη, ενώ ο ακριβής αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου εκάστου ΚΚΠ θα καθορισθεί με τον Οργανισμό Λειτουργίας του.

Το άρθρο 36 «**Προσωπικό περιφερειακών γραφείων ΕΙΕΑΔ**» καταργεί από 1.1.2019 τα περιφερειακά γραφεία/ενότητες του ΕΙΕΑΔ και ρυθμίζει μία σειρά ζητημάτων σχετικά με την ομαλή μεταφορά του προσωπικού σε υπηρεσίες κατά κύριο λόγο του ΟΑΕΔ και του ΣΕΠΕ ή σε άλλους εποπτευόμενους από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης φορείς.

Τέλος, το άρθρο 37 «**Έναρξη ισχύος**» καθορίζει το χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του

2. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η ΟΚΕ αξιολογεί καταρχάς τις ρυθμίσεις του Σχ/Ν ως θετικές καθώς επιλύουν σειρά ζητημάτων που έχουν ανακύψει κατά την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας. Εξακολουθεί όμως να είναι πολύ μεγάλη η ανάγκη να μελετηθούν και να αντιμετωπισθούν τα θέματα της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος και της σχέσης του με την απασχόληση και την ανάπτυξη, όπως έχει επανειλημμένα επισημάνει η ΟΚΕ.

Α) Μείωση εισφορών.

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που ρυθμίζει το προτεινόμενο ΣχΝ είναι η μείωση των εισφορών προς τον ΕΦΚΑ (κύρια σύνταξη και ασθένεια) και προς το ΕΤΕΑΕΠ (επικουρική σύνταξη και εφάπαξ βοήθημα) των αυτοαπασχολούμενων και των ελευθέρων επαγγελματιών και των αγροτών. Πρόκειται αναμφίβολα για μία **απολύτως αναγκαία ρύθμιση**, η οποία κινείται προς θετική κατεύθυνση και θα ανακουφίσει τους αυτοαπασχολούμενους, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αγρότες της Χώρας.

Όπως είναι γνωστό με τα άρθρα 39, 41, 97 του Ν. 4387/2016, καθώς και του άρθρου 35 παρ. 2 εδ. β' του Ν. 4387/2016, όπως το εδάφιο β' αντικαταστάθηκε από το άρθρο 96 Ν. 4461/2017, οι ασφαλιστικές εισφορές των ελευθέρων επαγγελματιών από την 1.1.2017 ορίζονται ως υπολογιζόμενες **επί του καθαρού εισοδήματός τους κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος**. Το δε συνολικό ποσοστό εισφορών για την κοινωνική ασφάλιση ανέρχεται, εφόσον ορισμένοι επαγγελματίες υπάγονται και σε επικουρική ασφάλιση και σε ασφάλιση για εφάπαξ βοήθημα, σε **37,95%**¹. Το ποσοστό αυτό είναι υπέρμετρα υψηλό και ξεπερνά ακόμα και το ποσοστό της συνολικής φορολόγησης του ίδιου εισοδήματος. Σε κάθε περίπτωση και με δεδομένα τα ποσά φορολογίας εισοδήματος που ισχύουν για τους ελεύθερους επαγγελματίες², η συνολική επιβάρυνση του

¹ Ητοι: 20% για κύρια σύνταξη (άρθρο 39 παρ. 1 Ν. 4387/2016), 6,95% για υγειονομική περίθαλψη (άρθρο 41 παρ. 2 Ν. 4387/2016), 7% για επικουρική ασφάλιση (άρθρο 97 παρ. 2 Ν. 4387/2016) και 4% για εφάπαξ βοήθημα (άρθρο 35 παρ. 2 εδ. β' του Ν. 4387/2016, όπως το εδάφιο β' αντικαταστάθηκε από το άρθρο 96 Ν. 4461/2017).

² Άρθρο 15 και 29 Ν. 4172/2013 (φόρος εισοδήματος), άρθρο 29 Ν. 3986/2011 (εισφορά αλληλεγγύης), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παρ.7 Ν.4334/2015):

Φόρος Εισοδήματος:

Κλιμάκιο εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής	Φόρος κλιμακίου	ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΥ
20.000€	22%	4400€	20.000€	4.400€
10.000€	29%	2900€	30.000€	7.300€
10.000€	37%	3700€	40.000€	11.000€
Υπερβάλλον	45%			

Εισφορά Αλληλεγγύης:

εισοδήματός τους μόνον από εισφορές προς την κοινωνική ασφάλιση και τους φόρους εισοδήματος, για ποσά εισοδημάτων από 20.000€ και άνω, κυμαίνεται μεταξύ του **63,9% έως 77,87%**. Είναι προφανές ότι τόσο υψηλά ποσοστά εισφορών και φόρων εξικνούν έως αποτελούν εκτεταμένους και δυσβάσταχτους περιορισμούς για τη άσκηση οιασδήποτε ελεύθερης επαγγελματικής δραστηριότητας, συνιστούν μάλιστα σαφές αντικίνητρο για την ανάληψή της. Έως τα τέλη του έτους 2018, οι εισφορές αυτές ήταν χαμηλότερες λόγω της εφαρμογής των εκπτώσεων του άρθρου 98 Ν. 4387/16. Η πλήρης εφαρμογή των ανωτέρω ποσοστών εισφορών από την 1.1.2019 θα συνιστούσε ένα πραγματικό πλήγμα για τη βιωσιμότητα πολλών ελεύθερων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων στη χώρα μας.

Ενόψει τούτων, **η μείωση των εισφορών** για την κύρια σύνταξη από 20% στο ποσοστό των 13,33%, χωρίς μεταβολή της βάσης υπολογισμού που εξακολουθεί να είναι το καθαρό εισόδημα του προηγούμενου έτους, και ο υπολογισμός των εισφορών για την επικουρική ασφάλιση (7% από την 1.1.17 έως 31.5.19) και το εφάπαξ βοήθημα (4%) επί του κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (586€), **αποτελεί σε κάθε περίπτωση θετική ρύθμιση**. Κρίνεται όμως σκόπιμο να εξετασθεί η δυνατότητα νέας μείωσης του ποσοστού 13,33% μετά βέβαια από την εκπόνηση αναλογιστικής μελέτης που θα λαμβάνει υπόψη τις επιπτώσεις της νέας μείωσης στις παροχές, στην βιωσιμότητα του συστήματος και την εισφοροδοτική ικανότητα των αυτοαπασχολούμενων. Και αυτό επισημαίνεται διότι ο καθορισμός της εισφοράς σε ποσοστό 13,33%, συγχέει την οικονομική/επιχειρηματική θέση του αυτοαπασχολούμενου - ελευθέρου επαγγελματία με αυτή του εργοδότη και επιλέγει την ταύτιση της ασφαλιστικής υποχρέωσής του με αυτή του

20.000€ - 30.000€	0,7%
30.000€ - 40.000€	1,4%
30.000€ - 50.000€	2%
50.000€ - 100.000€	4%

Επιπλέον επιβάλλεται το τέλος επιτηδεύματος 650 ευρώ το έτος.

Με βάση τους ανωτέρω συντελεστές, για καθαρό ποσό εισοδήματος **(α) έως 20.000€** η συνολική επιβάρυνση από τη φορολογία εισοδήματος ανέρχεται σε 25,95% και συνολικά για φόρους εισοδήματος και κοινωνική ασφάλιση σε **63,9%** (ήτοι 25,95% + 37,95%), **(β) έως 30.000€**, η συνολική επιβάρυνση από τη φορολογία εισοδήματος ανέρχεται σε 27,89% και συνολικά για φόρους εισοδήματος και κοινωνική ασφάλιση σε **65,84%** (ήτοι 27,89% + 37,95%), **(γ) έως 40.000€** η συνολική επιβάρυνση από τη φορολογία εισοδήματος ανέρχεται σε 31,12% και συνολικά για φόρους εισοδήματος και κοινωνική ασφάλιση σε **69,07%** (ήτοι 31,12% + 37,95%), **(δ) έως 50.000€** η συνολική επιβάρυνση από τη φορολογία εισοδήματος ανέρχεται σε 36,3% και συνολικά για φόρους εισοδήματος και κοινωνική ασφάλιση σε **74,25%** (ήτοι 36,3% + 37,95%), **(ε) έως 60.000€** η συνολική επιβάρυνση από τη φορολογία εισοδήματος ανέρχεται σε 38,38% και συνολικά για φόρους εισοδήματος και κοινωνική ασφάλιση σε **76,33%** (ήτοι 38,38% + 37,95%) και **(στ) έως 70.000€** η συνολική επιβάρυνση από τη φορολογία εισοδήματος ανέρχεται σε 39,92% και συνολικά για φόρους εισοδήματος και κοινωνική ασφάλιση σε **77,87%** (ήτοι 39,92% + 37,95%). Στους υπολογισμούς αυτούς έχει ληφθεί υπόψη και η αναλογία των 650 ευρώ ως ποσοστό του καθαρού εισοδήματος.

εργοδότη που απασχολεί εργαζόμενους με εξαρτημένη σχέση εργασίας, γεγονός, που με τους προαναφερθέντες υπολογισμούς οι συνολικές εισφορές του θα κυμαίνονται μεταξύ του **56,9%** και του **70,87%**.

Ωστόσο, αν και ο νομοθέτης προτείνει τις ως άνω σαφώς θετικές ρυθμίσεις, παραλείπει να περιλάβει στην Αιτιολογική του ΣχΝ Έκθεση, κάποια αναφορά στην ανάγκη μείωσης των βαρών από εισφορές για τους ελεύθερους επαγγελματίες. Με δεδομένο ότι η εισφορά για την κύρια σύνταξη εισπράχθηκε τα έτη 2017 και 2018, η μείωση ορίστηκε ως ισχύουσα από 1.1.2019, ενώ για την επικουρική σύνταξη και την εφάπαξ παροχή δεν έχει αποσταλεί κανένα ειδοποιητήριο του ΕΤΕΑΕΠ στους υπόχρεους ελεύθερους επαγγελματίες και οι εισφορές θα ζητηθούν σε χρόνο που δεν έχει ακόμα διευκρινισθεί. Έτσι ο νομοθέτης, ως μόνη αιτιολογία των ρυθμίσεών του, αναφέρει στο άρθρο 4 του ΣχΝ για τη μείωση της εισφοράς για την επικουρική σύνταξη αναφέρει ότι η ρύθμιση αναδρομικά από την 1.1.2017 κρίθηκε αναγκαία λόγω της μη ολοκλήρωσης των διαδικασιών «θέσπισης» της εισφοράς. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί η ανάγκη να ληφθεί μέριμνα ώστε να μην αξιωθούν από τους ελεύθερους επαγγελματίες χρηματικά ποσά συσσωρευμένων οφειλών, αλλά να δοθεί σε αυτούς η δυνατότητα σταδιακής πληρωμής των εισφορών τους προς το ΕΤΕΑΕΠ, κατά τρόπον ώστε να μην κινδυνεύει η βιωσιμότητά τους.

Αρνητικό σημείο αποτελεί ωστόσο η μη εξάλειψη της άκρως άδικης ρύθμισης περί επιβολής εισφοράς υπέρ ΕΦΚΑ επί του καθαρού εισοδήματος συμπεριλαμβανομένου του ποσού των καταβλητέων εισφορών (άρθρο 1 παρ. 2 περ. α' εδ. β' ΣχΝ). Η ρύθμιση αυτή, που τέθηκε σε ισχύ με το άρθρο 58 του Ν. 4472/2017, έχει αποκλειστικά εισπρακτικό χαρακτήρα και παραβιάζει κατάφωρα τις αρχές της κοινωνικής ασφάλισης. Η λειτουργία του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης βασίζεται στην είσπραξη εισφορών που συνδέονται κατ' ανάγκην με το εισόδημα από την ασφαλιζόμενη εργασία και όχι με άλλα ποσά άσχετα προς αυτήν, όπως με ποσά εισφορών όπως εν προκειμένω. Σε κάθε περίπτωση δεν λαμβάνονται υπόψη του οι δυνατότητες αποπληρωμής των οφειλών από εισφορές, αφού επιβάλλονται άσχετα από το εισόδημα, γεγονός που συνιστά άδικη αντιμετώπιση των ελεύθερων επαγγελματιών.

Αναφορικά με την επιβάρυνση των νέων ελεύθερων επαγγελματιών με τις ασφαλιστικές οφειλές του άρθρου 2 του ΣχΝ, ο νομοθέτης επαναλαμβάνει τη ρύθμιση του Ν. 4387/16 με την οποία οι εκπτώσεις των πρώτων 5 ετών μετατρέπονται σε οφειλή για τους νέους που πρέπει να αποπληρωθούν τα επόμενα 10 έτη. Έχουμε τη γνώμη ότι οι εκπτώσεις για τους νέους επαγγελματίες πρέπει να είναι πραγματικές και να μην μετατρέπονται σε χρέη, ενόψει της ανάγκης που έχει η χώρα να συγκρατήσει τη φυγή των νέων της στο εξωτερικό. Την τρέχουσα μάλιστα εποχή, στην οποία η επιχειρηματικότητα μέσω της τεχνολογίας αποτελεί ένα νέο πεδίο, στο οποίο οι νέοι επαγγελματίες κατεξοχήν δύνανται να

αναπτύξουν επαγγελματική δραστηριότητα, η Πολιτεία πρέπει να παρέχει κίνητρα για την δυναμική είσοδο των νέων στην αγορά εργασίας. Εξάλλου, η απώλεια εσόδων από την ανυπαρξία των ασφαλιστικών οφειλών λόγω των εκπτώσεων της πρώτης πενταετίας ενδέχεται να μην είναι τέτοια, ώστε να δύναται να αντισταθμίσει την απώλεια νέων επαγγελματιών από την Ελλάδα. Το δε επιχείρημα της Αιτιολογικής Εκθέσεως ότι τυχόν ευμενέστερη μεταχείριση θα συνεπαγόταν μεταφορά πόρων προς αυτή από τις υπόλοιπες κατηγορίες, δεν είναι πειστικό, διότι, αφενός, η μεταφορά πόρων εντός της ασφαλιστικής ομάδας αποτελεί βασικό εργαλείο της ασφαλιστικής αλληλεγγύης και, αφετέρου, διότι η αρχή της ισότητας επιβάλλει τη διαφορετική μεταχείριση ανόμοιων καταστάσεων, οι δε νέοι επαγγελματίες της χώρας αποτελούν, πιστεύουμε, τέτοια περίπτωση.

B) Ρυθμίσεις για την καθημερινή λειτουργία του ΕΦΚΑ & συνολική ασφαλιστική μεταρρύθμιση.

Πολλές από τις ρυθμίσεις του ΣχΝ ενώ κινούνται προς θετική κατεύθυνση και επιχειρούν να επιλύσουν με τρόπο άμεσο υπαρκτά προβλήματα, αποτυπώνουν, ωστόσο, **χρονίζοντα προβλήματα που πρέπει να επιλυθούν δυστυχώς με adhoc επέμβαση του νομοθέτη** αφού δεν αντιμετωπίζονται μέσω αποτελεσματικών μέτρων διοικητικής δράσης, καθώς και την **έλλειψη κατάλληλης προετοιμασίας της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης του Ν. 4387/16 με τη ένταξη πληθώρας φορέων στον ΕΦΚΑ και στο ΕΤΕΑΕΠ**. Τέτοιες διατάξεις αποτελούν λ.χ. το άρθρο 12 για την εκκαθάριση και πληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Κλάδου Υγείας των ΦΚΑ που εντάχθηκαν στον ΕΟΠΠΥ, το άρθρο 32 για τις εκκαθάριση των δαπανών του ΕΦΚΑ ή το άρθρο 14 για την απόδειξη της ηλικίας στον ΟΓΑ. Στην πρώτη περίπτωση, είναι σαφές ότι υπάρχει πολύ μεγάλη καθυστέρηση στην πληρωμή των οφειλών προς τους ιδιώτες παρόχους υπηρεσιών υγείας και τους ασθενείς ασφαλισμένους. Εάν ήθελε υποτεθεί ότι μία από τις αιτίες της καθυστέρησης είναι και η ασάφεια των σχετικών αρμοδιοτήτων – που αποσαφηνίζονται με την παρ. 5 του άρθρου αυτού – τότε είναι σαφές ότι η λειτουργία της ασφαλιστικής διοίκησης δεν είναι ακόμα αποτελεσματική. Στη δεύτερη περίπτωση, είναι σαφές ότι η ένταξη σειράς φορέων στον ΕΦΚΑ νομοθετήθηκε χωρίς να έχει προηγουμένως ή ταυτόχρονα ή πάντως εντός σύντομου χρονικού διαστήματος η δυνατότητα εξόφλησης παγίων δαπανών των ενταχθέντων φορέων. Είναι ανάγκη μετά την πάροδο τόσων ετών και η ολοκλήρωση σειράς οργανωτικών μεταβολών στην κοινωνική ασφάλιση να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στην εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της Διοίκησης.

Αλλά και από πλευράς ουσιαστικών ρυθμίσεων του νέου ασφαλιστικού συστήματος, το ΣχΝ περιέχει ρυθμίσεις που κινούνται μεν προς θετική κατεύθυνση, διότι παρέχουν εύλογα

πλεονεκτήματα - όπως λχ. η ρύθμιση του άρθρου 16 για τον υπολογισμό της σύνταξης των λεγόμενων «μονοσυνταξιούχων» του τ. ΤΣΑΥ με ορισμένη προσαύξηση για όσα χρόνια κατέβαλαν εισφορές στον Κλάδο Μονοσυνταξιούχων που καταργήθηκε με τον Ν. 4387/16³ ή το άρθρο 22 για τη χορήγηση αυξημένης σύνταξης στους επιζώντες προσώπων που απεβίωσαν σε φυσικές καταστροφές – ωστόσο, μετά από μία 10ετία σχεδόν ιδιαίτερα έντονων περιορισμών των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των πολιτών, θέτουν το ερώτημα, εάν ο νομοθέτης θα όφειλε, χάριν της εμπέδωσης της εμπιστοσύνης των πολιτών στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, να προσεγγίσει συνολικότερα τις σχετικές ανάγκες και να προβεί σε παροχή πλεονεκτημάτων εκεί όπου υπάρχει ανάγκη με ορισμένα κριτήρια προτεραιότητας και με ταυτόχρονη λήψη υπόψη της οικονομικής κατάστασης και εν γένει της βιωσιμότητας του ΕΦΚΑ και του ΕΤΕΑΕΠ. Επισημαίνεται τέλος ότι η ρύθμιση του άρθρου 22 θα λειτουργεί μετά από έκδοση υπουργικής απόφασης αρμοδίων υπουργών, με την οποία θα οριοθετούνται οι πληγείσες περιοχές από πλημμύρες πυρκαγιές, σεισμούς και λοιπές θεομηνίες και από την οποία θα προκύπτει η ανάδειξη των δικαιούχων της ειδικής συνταξιοδοτικής αντιμετώπισης, ζήτημα που εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε προβλήματα εφαρμογής, καθώς δεν προσδιορίζονται ποιοι θα είναι οι αρμόδιοι Υπουργοί.

Γ) Ρυθμίσεις για την αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθεισών παροχών & ζητήματα αποκατάστασης της εμπιστοσύνης των ασφαλισμένων στην ασφαλιστική Διοίκηση.

Η δεινή κρίση που έπληξε τη χώρα και την κοινωνική ασφάλιση δεν είχε μόνον ως αποτέλεσμα την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης και την μείωση των συνταξιοδοτικών παροχών, αλλά και γενικά **την υποχώρηση αρκετών κανόνων που λειτουργούσαν υπέρ των ασφαλισμένων**, όπως λ.χ. τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης μέσω του ΚΕΑΟ και τη διενέργεια των σχετικών κοινοποιήσεων. Ένας τέτοιος κανόνας που υποχώρησε κατά την περίοδο της κρίσεως ήταν η γενική αρχή του δικαίου κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τον οποίο, εάν κάποιος ασφαλισμένος είχε λάβει παροχές καλόπιστα, χωρίς δηλαδή να συντρέχει δόλος στο πρόσωπό του, ο ασφαλιστικός φορέας αδυνατούσε να αναζητήσει (αναδρομικά) τις παροχές που είχαν ληφθεί. Ο κανόνας αυτός είχε διαπλασθεί από τα Δικαστήρια και, άρα, ως άγραφη γενική αρχή του δικαίου υποχωρεί όποτε υπάρχει αντίθετη ρητή νομοθετική διάταξη (όπως το άρθρο 103 Ν. 4387/16). Και πριν όμως από την θέσπιση του Ν. 4387/2016, ήδη από το έτος 2012, το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με εγκύκλιό του αποφάσισε την

³ Στον Κλάδο αυτό ασφαλιζόνταν, εάν το επιθυμούσαν, οι γιατροί που δεν υπηρετούσαν στο Δημόσιο, καθόσον οι υπηρετούντες σε αυτό ελάμβαναν, δυνάμει της απασχόλησής τους στο Δημόσιο ή σε νπδδ, δύο συντάξεις, μία από το τ. ΤΣΑΥ και μία από το Δημόσιο.

αναζήτηση κάθε αχρεώστητα ληφθείσας παροχής ανεξάρτητα από το εάν ο ασφαλισμένος είχε ή όχι δόλο (ή υπαιτιότητα)⁴.

Στο προτεινόμενο ΣχΝ περιλαμβάνονται τρία άρθρα που αφορούν το ζήτημα αυτό: τα άρθρα 9, 10 και 17. Το άρθρο 9 προβλέπει ότι μπορούν να καταβληθούν επικουρικές συντάξεις και εφάπαξ παροχές, εφόσον ο ασφαλισμένος του τ. ΕΤΑΑ (δικηγόροι, μηχανικοί, γιατροί) υποβάλλουν «δήλωση περί εξόφλησης» των εισφορών για τις παροχές αυτές. Το ΕΤΕΑΕΠ, ωστόσο, έχει, σύμφωνα με την ίδια διάταξη, χρονικό περιθώριο 2 ετών⁵ να ελέγξει την ακρίβεια των «στοιχείων που υποβάλλονται» και, εάν αυτά δεν είναι ακριβή, δύναται να αναζητήσει τις αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές. Κατά τη γνώμη μας, ναι μεν η χορήγηση της παροχής «υπ' ευθύνη» του αιτούντος αυτήν φαινομενικά μόνον αποτελεί μία θετική ρύθμιση, διότι μέσω αυτής επιρρίπτονται οι συνέπειες της καθυστέρησης στην απονομή συντάξεων στους ασφαλισμένους, οι οποίοι κινδυνεύουν να θεωρηθούν οφειλέτες σημαντικών χρηματικών ποσών, ακόμα και σε περίπτωση σφάλματος, απώλειας αποδεικτικών καταβολής εισφορών ή μεταβολής της ερμηνείας διατάξεων από τη Διοίκηση.

Το άρθρο 10 καταδεικνύει ακριβώς μία τέτοια περίπτωση, στην οποία η Διοίκηση μετέβαλε την προσέγγιση την οποία επί σειρά ετών εφάρμοζε αναφορικά με την ερμηνεία ορισμένης διάταξης νόμου και, συνεπεία της μεταβολής της προσέγγισης αυτής, ανακαλούσε – πληθώρα υποθέτουμε από τις αναφορές της Αιτιολογικής Εκθέσεως – πράξεων απονομής σύνταξης και αναζητούσε τα σχετικά χρηματικά ποσά.

Οι δε ρυθμίσεις του άρθρου 17 αποκαλύπτουν τον ιδιαίτερο συστατικό, εις βάρος των ασφαλισμένων, τρόπο ερμηνείας των κανόνων για την επιστροφή παροχών που χορηγήθηκαν αχρεώστητα. Σύμφωνα με το άρθρο 103 Ν. 4387/16, κάθε παροχή που έχει καταβληθεί από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αχρεώστητα, επιστρέφεται ανεξαρτήτως υπαιτιότητας του λαβόντος και αναζητείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ και σε περίπτωση υπαιτιότητάς του αναζητείται εντόκως, με επιτόκιο 3%. Όπως προκύπτει από το άρθρο 17 του ΣχΝ, τέθηκε ζήτημα σχετικά με το εάν οι προσαυξήσεις σύνταξης λόγω οικογενειακών βαρών που καταβάλλονται στους συνταξιούχους⁶ μετά από αποδοχή της ένστασής τους από την αρμόδια Τοπική Διοικητική Επιτροπή του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, πρέπει να επιστραφούν με

⁴ Εγκύκλιος 80/14.12.2012, με τη μόνη διαφορά ότι σε περίπτωση καλόπιστης λήψης των παροχών, ο τόκος υπερημερίας ζητούνταν από την κοινοποίηση της πράξης καταλογισμού.

⁵ Τέτοιου είδους προθεσμίες είναι ενδεικτικές για τη Διοίκηση, αφού δεν υπάρχει καμία δυσμενής για αυτήν συνέπεια σε περίπτωση άπρακτης παρόδου τους.

⁶ Και που παύουν όταν ο/η σύζυγος αναλαμβάνει εργασία ή συνταξιοδοτείται. Ζήτημα είχε δημιουργηθεί σχετικά με τη συνταξιοδότηση συζύγων από τον τ. ΟΓΑ, η οποία για ορισμένο χρονικό διάστημα προσεγγιζόταν από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ως μη συνταξιοδότηση και όταν αυτή η προσέγγιση μεταβλήθηκε, αναζητήθηκαν οι αχρεώστητα ληφθείσες παροχές.

τόκο ή όχι. Πλην όμως είναι σαφές ότι εάν η παροχή δόθηκε σε συμμόρφωση με απόφαση της ΤΔΕ, δεν συντρέχει υπαιτιότητα του ασφαλισμένου ως προς τη χορήγησή της!⁷

Η Πολιτεία θα πρέπει, κατά τη γνώμη μας, να προσεγγίσει το ζήτημα της αναζήτησης αχρεώστητα ληφθεισών παροχών με διαφορετικό τρόπο, ο οποίος θα λαμβάνει υπόψη του την ανάγκη προστασίας των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων από αιφνιδιασμούς τους σχετικά με τις παροχές που λαμβάνουν στον ίδιο βαθμό όσο και την ανάγκη αποφυγής καταστρατηγήσεων των όρων και των προϋποθέσεων απονομής των παροχών. Έτσι λ.χ. σε καμία περίπτωση μεταβολής άποψης της Διοίκησης σε σχέση με την ερμηνεία διάταξης δεν πρέπει να αναζητούνται οι ασφαλιστικές παροχές και όχι μόνον στην περίπτωση του τ. ΤΑΔΚΥ. Ταυτόχρονα, θα πρέπει άμεσα να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας των ΦΚΑ, ως όρου για την επεξεργασία ελέγχων και αιτημάτων σε εύλογο χρόνο, διότι η πάροδος μακρού χρόνου έως την εξέταση των αιτημάτων των ασφαλισμένων εγκυμονεί κινδύνους για όσους λαμβάνουν την παροχή χωρίς να συντρέχουν στο πρόσωπό τους οι οικείες προϋποθέσεις. Θα πρέπει ακόμα να κωδικοποιηθούν από τους ΦΚΑ όλες εκείνες οι περιστάσεις και περιπτώσεις κατά τις οποίες ανακύπτει ζήτημα αναζήτησης παροχών (π.χ. ανάληψη εργασίας από τον ίδιο ή τη σύζυγο ή το τέκνο) κατά τρόπον ώστε να δηλώνονται σαφώς και εγκαίρως στους ασφαλισμένους, που θα γνωρίζουν τότε θα πρέπει να δηλώνουν σχετικά περιστατικά στον ΕΦΚΑ και στο ΕΤΕΑΕΠ. Με τον τρόπο αυτό, θεωρούμε, ότι προστατεύεται η εμπιστοσύνη των ασφαλισμένων στη Διοίκηση των ΦΚΑ και τελικά στο θεσμό της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης.

Δ) Ρυθμίσεις για λειτουργικά θέματα του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Δημιουργούνται νέα Τμήματα στο Σ.Ε.Π.Ε. (άρθρο 24) και τροποποιείται ο οργανισμός του Υπουργείου, ο οποίος εκδόθηκε προσφάτως με το ΠΔ 134/2017. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι τα συγκεκριμένα Τμήματα θα μπορούσαν να είχαν δημιουργηθεί με προεδρικό διάταγμα, ενώ η στελέχωση τους δεν εναρμονίζεται με την ισχύουσα νομοθεσία για την κινητικότητα των δημόσιων υπαλλήλων του Ν4440/2016 αφού θα διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κατά παρέκκλιση της ισχύουσας νομοθεσίας.

Συναφώς με τα άρθρα 25 και 33 ρυθμίζεται η νομική συνδρομή και υποστήριξη του Ειδικού Γραμματέα, των Ειδικών Επιθεωρητών, των επιθεωρητών και των υπαλλήλων του

⁷ Δεν προκύπτει ούτε από τη διάταξη ούτε από την Αιτιολογική Έκθεση, σε ποια περίπτωση είναι δυνατόν να αναζητηθούν νομίμως ως αχρεώστητες οι παροχές αυτές, εάν έχουν χορηγηθεί μετά από απόφαση της ΤΔΕ. Η μόνη νοητή περίπτωση είναι η αποδοχή προσφυγής του ΕΦΚΑ κατ' αυτής με δικαστική απόφαση.

Υπουργείου και των ελεγκτών του ΠΕΚΑ. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι το όλο πλαίσιο στήριξης τους θα πρέπει να διατυπώνεται με σαφήνεια, ώστε σε συνδυασμό και με την προληπτική υποστήριξη της νομιμότητας των ενεργειών τους, να αποφεύγονται τυχόν σφάλματα, που τους εμπλέκουν σε δικαστικές διενέξεις. Επιπρόσθετα για τα θέματα που ρυθμίζονται από τα άρθρα 24 και 25 κρίνεται σκόπιμο να έχει προηγηθεί κοινωνικός διάλογος στο πλαίσιο του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.) (άρθρο 21 του Ν3669/2011) και αξιολόγηση των στοιχείων της Ετήσιας Έκθεσης για την αποτελεσματική λειτουργία του ΣΕΠΕ (άρθρο 22 του Ν3669/2011), ώστε να είναι κατάλληλα τεκμηριωμένη η Εισηγητική Έκθεση του Σχ/Ν. Ενόψει τέλος της παρατηρούμενης υψηλής παραβατικότητας στα νησιά(αδήλωτη εργασία, εργατικά ατυχήματα, λοιπές παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας), ιδίως κατά τη θερινή περίοδο και ιδίως στα νησιά που έχουν υψηλή τουριστική κίνηση είναι αναγκαίο η ενίσχυση αφενός της στελέχωσης των υφιστάμενων τμημάτων του ΣΕΠΕ στις περιοχές αυτές ή και η δημιουργία νέων τμημάτων και αφετέρου η διαμόρφωση σταθερών κλιμακίων ελέγχων προσωρινής διάρκειας που θα εγκαθίστανται στις περιοχές αυτές.

Όσον αφορά την αντιμετώπιση της τέλεσης εγκλημάτων των άρθρων 229. 308 έως 311, 333, 361, και 361 Α του Ποινικού Κώδικα σε βάρος του Ειδικού Γραμματέα, των Ειδικών Επιθεωρητών, των επιθεωρητών και των υπαλλήλων του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του ΣΕΠΕ κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (άρθρο 26), αυτή κρίνεται σκόπιμο να εντάσσεται στο πλαίσιο της ποινικής αντιμετώπισης εγκληματικών πράξεων κατά οργάνων της δημόσιας διοίκησης και της νομικής υποστήριξης αυτών, όταν εμπλέκονται σε ποινικές δικές ή άλλες κάθε είδους δικαστικές και εξώδικες διενέξεις,

Τέλος, θέματα προσωπικού των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας ρυθμίζονται με το άρθρο 34 και αφορά την διατήρηση των ήδη εργαζομένων ως «επικουρικό προσωπικό με ενεργές συμβάσεις» έως την 21.12.2019 ενόψει της ολοκλήρωσης προσλήψεων μέσω του ΑΣΕΠ.. Ως γενική επισήμανση η ΟΚΕ επαναφέρει την βασική της θέση σύμφωνα με την οποία η έλλειψη έγκαιρου σχεδιασμού, ειδικά για θέματα απασχόλησης συναρτάται με εκκρεμότητες και αστάθεια των εργασιακών σχέσεων στο δημόσιο και τους φορείς της γενικής κυβέρνησης και αντιστρατεύεται την αρχή της χρήστης διοίκησης και τον εξ' αυτής απορρέοντα σεβασμό του δικαιώματος εργασίας των εργαζομένων με σταθερούς και γνωστούς όρους κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης εργασίας.

B. ΚΑΤ'ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.

Άρθρο 2

Στο άρθρο 2 μεταφέρονται όλες οι διατάξεις για τις μειώσεις εισφορών της πρώτης πενταετίας χωρίς ουσιώδεις αλλαγές από τα ισχύοντα.

Σκόπιμο όμως είναι να διευκρινιστεί σε ποιο έτος ανάγεται το εισόδημα (της παρ. 2 του άρθρου 3), στο οποίο αναφέρεται η παρ. 3 περ. α', ώστε να προκύπτει με ασφάλεια τίνος το έτος το εισόδημα θα ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της σχετικής ασφαλιστικής οφειλής των νέων ασφαλισμένων.

Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 και συγκεκριμένα στο τέλος της παρ.2.α προτείνεται να προστεθεί ότι: «για τους έμμισθους δικηγόρους το ποσοστό του 7% επιβάλλεται μόνο επί του εισοδήματος από την έμμισθη σχέση και κατανέμεται κατά 2/3 στον εντολέα και κατά 1/3 στο δικηγόρο».

Άρθρο 5

Στο άρθρο 5 και συγκεκριμένα στο τέλος της παρ.1 προτείνεται να προστεθεί ότι: «για τους έμμισθους δικηγόρους το ποσοστό του 4% επιβάλλεται μόνο επί του εισοδήματος από την έμμισθη σχέση και κατανέμεται κατά 2/3 στον εντολέα και κατά 1/3 στο δικηγόρο».

Άρθρο 8

Πρόκειται για θετική ρύθμιση με την οποία επεκτείνονται οι διατάξεις του Ν.4554/2018 και στο ΕΤΕΑΠ. Ιδιαίτερα θετική κρίνεται η παράγραφος 2, που επιτρέπει να μην χάνονται επικουρικές συντάξεις.

Επ' αφορμή της διατάξεως αυτής και των σχετικών αναφορών της Αιτιολογικής Έκθεσης θεωρούμε ότι τον νομοθέτη θα πρέπει να απασχολήσει ειδικά η περίπτωση των δημοσίων υπαλλήλων έτσι, ώστε να διευκρινιστεί με σαφήνεια εάν και αυτοί επιτρέπεται να συνταξιοδοτούνται παραμένοντας στην υπηρεσία τους, με ταυτόχρονη εξέταση όλων των συνεπειών μίας τέτοιας δυνατότητας.

Άρθρο 21

Αναφορικά με τους τίτλους κτήσης και τις ρυθμίσεις του άρθρου 55 Ν. 4509/2017, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι δεν υπάγονται στην ασφάλιση όλα τα πρόσωπα που, από πλευράς φορολογικού δικαίου, δεν μπορούν να αμειφθούν παρά μόνον με την έκδοση τίτλου κτήσης. Τέτοια περίπτωση αποτελούν λ.χ. οι ασκούμενοι δικηγόροι που δεν

υπάγονται καν στην ασφάλιση γήρατος, ενώ ζήτημα τίθεται ως προς τις εισφορές ασθενείας (εάν δηλαδή επιβαρύνουν τους ίδιους ή τον αμείβοντα αυτούς δικηγόρο). Σε αυτές τις περιπτώσεις, που επίσης καλό θα ήταν να κωδικοποιηθούν από τον ΕΦΚΑ και το ΕΤΕΑΕΠ για την ύπαρξη ασφάλειας δικαίου, δεν συντρέχει λόγος ούτε να θεωρηθεί ότι η αμοιβή με τίτλο κτήσης υποκρύπτει σχέση εξαρτημένης εργασίας, ούτε όμως και δύναται η σχετική καταβολή εισφοράς να θεμελιώσει χρόνο ασφάλισης, διότι ελλείπει η νόμιμη προϋπόθεση της υπαγωγής στην ασφάλιση.

Άρθρο 23

Στο έργο του ΣΕΠΕ συγκαταλέγεται μεταξύ άλλων η επίβλεψη και ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας (άρθρο 2 παρ. 1 Ν.3669/2011) και κατά την διαπίστωση παραβάσεων επιβάλλονται οι προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις (άρθρο 24 Ν.3669/2011) ή και διατυπώνεται μηνυτήρια αναφορά στην περίπτωση η διαπιστωθείσα παράβαση διώκεται ποινικό (άρθρο 28 παρ. 1 Ν.3669/2011). Στο πλαίσιο αυτό ή καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών (π.χ, μη καταβολή οφειλομένων αποδοχών, επιδομάτων, δώρων Χριστουγέννων Πάσχα και επιδόματος αδείας, αμοιβής για υπερωριακή εργασία κλπ) ανεξαρτήτως των αστικών απαιτήσεων του εργαζόμενου κατά εργοδότη, ως παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας ελέγχεται από το ΣΕΠΕ και εφόσον διαπιστωθεί η παράβαση, επιβάλλονται προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις ή και διατυπώνεται μηνυτήρια αναφορά για το αδίκημα του Ν.690/1945 της «μη εμπρόθεσμης καταβολής των οφειλομένων συνυπερπεία της σύμβασης ή της σχέσης εργασίας πάσης φύσεως αποδοχών», το οποίο «... τιμωρείται κατόπιν μηνύσεως των ενδιαφερομένων ή των οργάνων του Υπουργείου Εργασίας ή των οργάνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που είναι εντεταλμένα για την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας ή της οικείας Αστυνομικής Αρχής ή της οικείας επαγγελματικής οργάνωσης των εργαζομένων...»

Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Αρείου Πάγου, οι εργαζόμενοι δεν δύνανται να δηλώνουν παράσταση πολιτικής αγωγής στην ποινική δίκη για το αδίκημα της μη καταβολής δεδουλευμένων αποδοχών (ΑΝ 609/54), διότι η μη καταβολή αυτών δεν συνιστά αδικοπραξία και ο εργαζόμενος δεν δύναται να διεκδικήσει από την καθυστέρηση (καταβολής) αυτή χρηματική ικανοποίηση για προκληθείσα εξ αυτής ηθική βλάβη. Σύμφωνα με την ίδια νομολογία τυχόν συμμετοχή του εργαζόμενου στην ποινική δίκη ως πολιτικώς ενάγοντος προκαλεί την ακυρότητα της ποινικής διαδικασίας (ΑΠ 106/2010, 950/2010). Το πρόβλημα προκαλείται διότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας βασική προϋπόθεση για την παράσταση πολιτικής αγωγής είναι η αποκατάσταση της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, ενώ ο Άρειος Πάγος (ΑΠ 1114/2013, 574/2007) δέχεται ότι ο εργαζόμενος δεν

«χάνει τις αποδοχές του» και δεν υφίσταται ηθική προσωρινής διάρκειας βλάβη στην περίπτωση μη καταβολής αποδοχών ή αποζημίωσης), παρά το γεγονός ότι συνιστούν ποινικά αδικήματα.

Επειδή ωστόσο συχνά η μη καταβολή αποδοχών και αποζημίωσης απόλυσης έχει ως συνέπεια την πρόκληση ηθικής βλάβης, υπάρχει πραγματική ανάγκη επίλυσης του θέματος αυτού και, συνεπώς, η ρύθμιση κινείται σε θετική κατεύθυνση, αφού επιτρέπεται και στον εργαζόμενο που υπέστη ζημία και ηθική βλάβη να ασκήσει το δικαίωμα παραστάσεως ως πολιτικώς ενάγων. Η αποσύνδεση ωστόσο του δικαιώματος αυτού από τις βασικές προϋποθέσεις ασκήσεώς του κατά τα άρθρα 63, 64 και 68 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ήτοι από την πρόκληση περιουσιακής ζημίας ή ηθικής βλάβης και τη μη τήρηση προδικασίας, δεν μας βρίσκουν σύμφωνους, διότι δεν φαίνεται ότι έχουν κάποια εύλογη βάση, ούτε προκύπτει σε ποια περίπτωση μη καταβολής αποδοχών ή αποζημίωσης ο εργαζόμενος δεν θα έχει υποστεί ούτε περιουσιακή ζημία ούτε ηθική βλάβη και θα δικαιούται, παρά ταύτα, να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων στην ποινική δίκη κατά του εργοδότη.

Προς τούτο είναι σκόπιμο να μελετηθεί πληρέστερα το ποινικό αδίκημα της μη καταβολής δεδουλευμένων του Ν.690/1945 σε συνδυασμό με το άρθρο 28 του Ν.3996/2011 ώστε να αποκτήσει σαφήνεια η έννοια των εμπρόθεσμων οφειλόμενων αποδοχών με ένταξη σε αυτές και της αποζημίωσης απόλυσης και να διευκρινισθεί ότι ο εργαζόμενος στον οποίο οφείλονται αποδοχές, εάν δεν έχει υποβάλει μήνυση, έχει δικαίωμα να παρίσταται ατελώς ως πολιτική αγωγή.